

บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา

ในบทนี้กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา 4 จังหวัด ได้แก่ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ลพบุรี และฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ที่ตั้งและอาณาเขต ลักษณะภูมิประเทศ การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ได้แก่ จำนวนประชากร เป็นต้น ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ เป็นต้น และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดบุรีรัมย์

ลักษณะภูมิประเทศ

ที่ตั้งและอาณาเขต : จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศาเหนือ กับ 15 องศา 45 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 30 ลิปดา กับ 103 องศา 45 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ประมาณ 410 กิโลเมตร ทางรถไฟประมาณ 376 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 10,312.885 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,451,178.125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.11 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 2.01 ของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม สุรินทร์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุรินทร์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสระแก้ว และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา

สภาพภูมิประเทศ จังหวัดบุรีรัมย์มีสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง พื้นที่ลาดจากทิศใต้ลงไปทางทิศเหนือ พื้นที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นน้อย ที่ราบชั้นบันไดของเขา และภูมิประเทศที่เกิดจากภูเขาไฟ ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1. พื้นที่สูงและภูเขาทางตอนใต้ของจังหวัดเป็นลอนเล็ก ภูเขา และช่องเขาบริเวณเทือกเขาพนมดงรัก มีความสูงตั้งแต่ 200 เมตร จากระดับน้ำทะเล ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 25 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ บริเวณทิศตะวันตกของอำเภอหนองหงส์ หนองกี่ ตอนใต้ของอำเภอนางรอง ปะคำ ละหานทราย และบ้านกรวด

2. พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นตอนกลางของจังหวัด มีความสูงประมาณ 150 – 200 เมตร จากระดับน้ำทะเล พื้นที่ทอดขนานเป็นแนวยาวทางทิศตะวันออก และตะวันตก ครอบคลุมพื้นที่ ประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่บริเวณ อำเภอประโคนชัย พลับพลาชัย เมืองบุรีรัมย์ กระสัง ลำปลายมาศ คูเมือง บางส่วนของอำเภอนางรอง หนองกี่ หนองหงส์ สตึก พุทไธสง โดยบริเวณอำเภอบ้านกรวด นางรอง ลำปลายมาศ จะมีพื้นที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งลำน้ำ และลำห้วย ได้แก่ ลำปลายมาศ ลำนางรอง ลำปะเทียบ ลำทะเมนชัย ห้วยราช และห้วยตาตุ่ง ส่วนพื้นที่ตอนใต้ของอำเภอพุทไธสง คูเมือง และเมืองบุรีรัมย์ จะเป็นพื้นที่ภูเขาสูงและพื้นที่ป่าไม้

3. พื้นที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำมูล มีความสูงเฉลี่ยต่ำกว่า 150 เมตร จากระดับน้ำทะเล ได้แก่ พื้นที่ตอนบนของอำเภอพุทไธสง คูเมือง สตึก และนาโพธิ์

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดบุรีรัมย์มีสภาพภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical savannah climate) อยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยที่สำคัญ คือ

1. มีที่ตั้งอยู่ในเขตร้อน จึงมีอุณหภูมิสูงตลอดปี
2. แนวเทือกเขาทางทิศใต้ ของจังหวัดบุรีรัมย์ มีเทือกเขาตงรัก และเทือกเขาสันกำแพง กั้นทิศทางลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จึงเป็นเขตเงาฝนหรือเขตบังลม
3. ลมประจำที่พัดผ่าน มีลมมรสุม และลมพายุ ความชื้น – ความหนาวเย็นจะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมประจำดังกล่าว
4. ระยะห่างจากทะเล จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากทะเลด้านฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย (ชลบุรี) ประมาณ 350 กิโลเมตร อิทธิพลจากทะเลมีน้อย ทำให้ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยค่อนข้างต่ำ โดยทั่วไปจึงมีลักษณะอากาศค่อนข้างรุนแรง คือ ฤดูหนาวอุณหภูมิต่ำ และฤดูร้อนอุณหภูมิสูง แตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน

ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดบุรีรัมย์ มีทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่

ทรัพยากรดิน

ลักษณะดิน

ดินที่พบในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกตามสภาพธรณีสัณฐาน และวัตถุต้นกำเนิด ดังนี้

1. ดินที่เกิดจากวัตถุที่เคลื่อนย้าย (Transported Material) ประกอบด้วยบริเวณสันดินริมแม่น้ำ และที่ราบน้ำท่วมถึง ได้แก่ สันดินริมน้ำ (river levee) เกิดอยู่ริมแม่น้ำ ลักษณะทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายมีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ส่วนที่ราบน้ำท่วมถึง (flood plain) พบตามริมน้ำใหญ่ถัดสันดินริมน้ำเข้ามา พบตามแนวลำน้ำใหญ่ และลำน้ำสาขา ได้แก่ ลำมูล ลำชี ลำปลายมาศ ลำนางรอง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินละเอียด ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง บริเวณน้ำล้นพังก้ำ เกิดจากลานตะพักลำน้ำเก่า (old alluvium) เกิดเป็นลานตะพักลำน้ำ (river terrace) แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1) ลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ (low terrace) มีเนื้อดินละเอียดปานกลางถึงค่อนข้างเป็นทรายการระบายน้ำค่อนข้างเร็วบางแห่งพบดินเค็ม หรือลูกรัง ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง

2) ลานตะพักน้ำระดับกลาง (middle terrace) มีเนื้อดินละเอียดปานกลางถึงค่อนข้างเป็นทราย บางแห่งพบลูกรังหรือมีชั้นดาน มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำมาก

3) ลานตะพักน้ำระดับสูง (high terrace) มีเนื้อดินและละเอียดปานกลาง บางแห่งมีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

2. ดินที่เกิดจากวัตถุตกค้างและหินดินดานเชิงเขา เป็นดินที่เกิดจากหินและแร่ดั้งเดิมจากการสลายตัวของหินดินดานเชิงเขา พบแถบบริเวณภูเขาและที่สูงชัน ส่วนใหญ่เป็นดินต้นหรือลึกปานกลาง มีบางแห่งที่เกิดจากการสลายตัวของหินภูเขาไฟ จะมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง

ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติผิวดินที่สำคัญ ได้แก่

1. ลำน้ำมูล อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดบุรีรัมย์กับจังหวัดสุรินทร์ มีน้ำไหลตลอดปี เป็นแหล่งน้ำสำคัญในการอุปโภค - บริโภค การเกษตรและคมนาคม โดยไหลผ่านอำเภอคูเมือง พุทไธสง และสตึก

2. ลำน้ำชี อยู่ทางทิศตะวันออก และลำน้ำสาขา เช่น ห้วยปูน ห้วยตะแบก ลำน้ำชี มีน้ำไหลผ่านตลอดปี ใช้อุปโภค - บริโภค การเกษตรและคมนาคม โดยไหลผ่านอำเภอประโคนชัย พลับพลาชัย กระสัง และสตึก

3. ลำปลายมาศ ไหลจากจังหวัดนครราชสีมา สู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด มีน้ำไหลผ่านตลอดปี ใช้อุปโภค - บริโภค และการเกษตร ไหลผ่านอำเภอปะคำ นางรอง ลำปลายมาศ แล้วไหลสู่แม่น้ำมูล

4. ลำปางรอง เกิดจากเทือกเขาบรรทัดด้านใต้ของจังหวัด ไหลผ่านอำเภอโนนดินแดง นางรองไปบรรจบกับลำปลายมาศตอนกลางของจังหวัด เป็นแหล่งอุปโภค และใช้ในการเกษตร

5. ลำปะเทียะ เกิดจากเทือกเขาทางตอนใต้ของจังหวัดเช่นเดียวกัน ไหลผ่านอำเภอ ละหานทราย นางรอง ไปบรรจบกับลำปลายมาศ

ส่วนแหล่งน้ำชลประทานที่ดำเนินการโดยกรมชลประทานเป็นโครงการชลประทานที่สำคัญ คือ อ่างห้วยตลาด อ่างห้วยจรเข้มาก เขื่อนลำนางรอง อ่างลำปะเทียะ และอ่างห้วยสวาย

ทรัพยากรธรณี

ลักษณะทางธรณีวิทยา

สภาพทางธรณีวิทยาโดยส่วนใหญ่ ปกคลุมด้วยกลุ่มหินชุดโคราช (Khorat group) แผ่กระจายตั้งแต่ตอนใต้สุดตามแนวเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งเป็นหินแข็งตลอดขึ้นไปทางทิศเหนือ วางตัวอยู่ใต้ดินมีลักษณะการเอียงเทของชั้นหิน เข้าสู่ใจกลางแอ่งโคราช - อุบล คือ ตั้งแต่บริเวณตอนใต้ของตัวเมืองบุรีรัมย์ ลงไปจนถึงอำเภอนางรอง อำเภอประโคนชัย และอำเภอละหานทราย มีหย่อมหินอัคนี ประเภทหินบะซอลท์ ปรากฏอยู่ทั่วไปที่เป็นพืดหิน และที่เป็นเนินเขาไม่สูงนัก เช่น เขากระโดง ภูเขาอังคาร เขาพนมรุ้ง เขาไปรบัด เป็นต้น

โครงสร้างของประชากรและการจ้างงาน

ก. โครงสร้างประชากร

ปี 2547 จังหวัดบุรีรัมย์ มีประชากรทั้งสิ้น 1,557,264 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ (รวมเทศบาลเมือง) มีประชากร 211,612 คน คิดเป็นร้อยละ 13.59 ของประชากรทั้งจังหวัดอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอโนนสุวรรณ มีประชากร 23,257 คน คิดเป็นร้อยละ 1.49 ของประชากรทั้งจังหวัด

ข. การจ้างงาน

ปี 2547 จังหวัดบุรีรัมย์ มีกำลังแรงงานทั้งสิ้น 801,444 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 17.70 ผู้มีงานทำ 764,310 คน ผู้ว่างงาน 37,133 คน และแรงงานที่รอฤดูกาล 11,585 คน ภาวะการจ้างงานของจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่ เป็นงานในระดับการผลิตที่ต้องการแรงงานระดับล่าง และงานจากบริษัทที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ หรือเขตปริมณฑล ขณะที่ตำแหน่งงานในจังหวัดมีน้อยเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ภาคธุรกิจต่างๆ จึงไม่มีการขยายงาน ทำให้ผู้สมัครงานส่วนใหญ่เป็นผู้สมัครงานระดับล่าง

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

การเกษตรและการชลประทาน

พื้นที่ถือครองทางการเกษตร

ปี 2547 จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรทั้งหมด 4,322,604 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนาถือครอง 3,650,647 ไร่ หรือร้อยละ 84.45 ของพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรทั้งหมด พืชสวน 278,769 ไร่ พื้นที่เลี้ยงสัตว์ 96,913 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรอื่น 296,276 ไร่

1) ผลผลิตหลักและแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ

1. ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ที่สร้างรายได้มากเป็นอันดับหนึ่ง มีการเพาะปลูกทุกอำเภอ ผลผลิตมีทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว ประมาณร้อยละ 94 เป็นข้าวเจ้า เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิเป็นส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 82 และปลูกข้าวเมล็ดใหญ่ และเมล็ดเล็กประมาณร้อยละ 7 และ 5 ตามลำดับ ผลผลิตข้าวเจ้าทั้งหมดเป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย ส่วนข้าวเหนียวเป็นการผลิตเพื่อการบริโภค หากเหลือจึงจะนำออกจำหน่าย การเพาะปลูกข้าวในจังหวัดบุรีรัมย์ อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก สภาพพื้นที่ สภาพดิน และสภาพภูมิอากาศจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเพาะปลูกข้าวอย่างมาก พื้นที่ส่วนใหญ่เพาะปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง อำเภอที่มีการเพาะปลูกข้าวมาก ได้แก่ อำเภอสตึก ลำปลายมาศ ประโคนชัย เมืองบุรีรัมย์ กระสัง นางรอง พลับพลาชัย พุทไธสง หนองกี่ คูเมือง หนองหงส์ และนาโพธิ์ มีพื้นที่เพาะปลูกรวมกันประมาณร้อยละ 73.20 ของพื้นที่ทำนาทั้งหมด

2. มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัด เนื่องจากการเพาะปลูก การดูแลรักษาง่าย ทั้งยังให้ผลผลิตต่อไร่สูง อำเภอที่มีการเพาะปลูกมันสำปะหลังมาก ได้แก่ อำเภอโนนสุวรรณ หนองกี่ โนนดินแดง ละหานทราย ปะคำ และนางรอง

3. อ้อยโรงงาน เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัด เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์มีบริษัทผลิตน้ำตาลตั้งอยู่ อำเภอที่มีการเพาะปลูกอ้อยโรงงานมาก ได้แก่ อำเภอบ้านกรวด ละหานทราย หนองกี่ คูเมือง และสตึก

4. ยางพารา ได้รับการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกเพื่อทดแทนพืชชนิดอื่นที่ประสบปัญหาด้านการตลาด อำเภอที่มีการเพาะปลูกยางพารามาก ได้แก่ อำเภอบ้านกรวด ละหานทราย โนนสุวรรณ สตึก คูเมือง และหนองกี่

5. ไม้ผล มะม่วง มะขาม ขนุน และไผ่ตง เริ่มมีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น เมื่อจังหวัดส่งเสริมในหลายเขตอำเภอ โดยเฉพาะในอำเภอทางตอนใต้ของจังหวัด คาดว่าในอนาคตน่าจะทำได้ให้แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น

2) การปศุสัตว์

จังหวัดบุรีรัมย์มีการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากเป็นการลดความเสี่ยงจากอาชีพทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังเป็นอาชีพเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัวแล้ว ยังสามารถปรับเปลี่ยนเป็นอาชีพหลักได้อีกด้วย ในลักษณะการเกษตรแบบผสมผสาน

ลักษณะการเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อย หรือเลี้ยงเพื่อใช้งานภายในครอบครัว ส่วนการเลี้ยงในลักษณะฟาร์มมีน้อย ส่วนมากเป็นฟาร์มไก่เนื้อ ไก่เนื้อ ไก่เนื้อ และหมู ซึ่งเลี้ยงไว้สำหรับส่งจำหน่ายภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง

3) การประมง

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัดบุรีรัมย์ ยังไม่แพร่หลาย เนื่องจากแหล่งน้ำธรรมชาติมีน้อยประกอบกับสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

4) ป่าไม้

จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ทั้งหมด 6,451,178 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 1,750,070 ไร่ หรือร้อยละ 27.13 ของพื้นที่จังหวัด มีป่าสงวนแห่งชาติ 22 แห่ง อุทยานแห่งชาติ คือ อุทยานแห่งชาติตาพระยา วนอุทยาน คือ วนอุทยานเขากระโดง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 4 แห่ง คือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขากระโดง

5) การชลประทาน

จังหวัดบุรีรัมย์ มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 1 แห่ง ความจุ 121 ล้านลูกบาศก์เมตร ขนาดกลาง 21 แห่ง ความจุ 168.223 ล้านลูกบาศก์เมตร รวมทั้งสิ้น 289.223 ล้านลูกบาศก์เมตร

การอุตสาหกรรม และเหมืองแร่

1) การอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมที่สำคัญในจังหวัดบุรีรัมย์ คือ อุตสาหกรรมภาคการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมสีข้าว และอุตสาหกรรมทำมันเส้น รองลงมา คือ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีต และอุตสาหกรรมผลิตอิฐ ตามลำดับ

ปี 2547 จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนโรงงานรวมทั้งสิ้น 1,570 โรงงาน จำนวนเงินลงทุน 3,407,771,949 บาท คนทำงานทั้งสิ้น 9,935 คน โดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมภาคการเกษตร ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงไม่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม หรือเขตประกอบการอุตสาหกรรม มีแต่การจัดตั้งศูนย์พัฒนาชนบทผสมผสาน ในพื้นที่อำเภอนางรอง ลำปลายมาศ และพุทไธสง โดยอนุญาตให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่มีมลภาวะทางอากาศและทางน้ำ เช่น ที่ตั้งโรงงาน และสนับสนุนโดยจัดหาแรงงานให้ด้วย เช่น อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถเก๋ง เป็นต้น

2) การเหมืองแร่

จังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินบะซอลต์ (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) บริเวณเขากระโดงในเขตอำเภอเมือง และแหล่งหินภูเขาอังคารในเขตอำเภอนางรอง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2.1 แหล่งแร่ ที่มีศักยภาพสำหรับใช้ในการผลิตหินก่อสร้าง 2 แหล่ง คือ

แหล่งที่ 1 ประกอบด้วยแหล่งหินตะวันออกเขากระโดงอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีปริมาณหินสำรอง 720 ล้านตัน ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4-5

แหล่งที่ 2 แหล่งหินภูเขาอังคาร ในเขตการปกครองอำเภอนางรอง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีปริมาณหินสำรอง 2,750 ล้านตัน ตั้งอยู่ในที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2-5 รวมปริมาณหินสำรองทั้งสิ้น 3,470 ตัน โดยมีประทานบัตร ทั้งหมด 14 แปลง ในเขตอำเภอเมือง 10 แปลง (เหมืองเปิด) 4 แปลง หยูดทำเหมือง 2 แปลง)

2.2 โรงโม่บดและย่อยหิน มีการประกอบกิจการโรงโม่บดและย่อยหิน ประเภท 3 (1) 15 โรงแจ้งประกอบกิจการ 11 โรง และยังไม่แจ้งประกอบการ 4 โรง

2.3 การผลิต มีปริมาณการผลิตจากชลประทานบัตรทั้งหมด 11 แปลง เฉลี่ย 200,000 เมตริกตัน/เดือน คิดเป็นรายได้จากการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ประมาณ 800,000 บาท/เดือน

การพาณิชย์และการบริการ

1) การพาณิชย์

(1) ผู้ประกอบการธุรกิจ

จังหวัดบุรีรัมย์ มีผู้ประกอบการธุรกิจ จดทะเบียนนิติบุคคล (หจก,บจ.) จนถึงปี 2547 จำนวน 1,906 ราย เงินลงทุนทั้งสิ้น 9,673 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจโรงแรม ตามลำดับ โดยปี 2547 จำนวนผู้ประกอบการและทุนประกอบการเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับปี 2526

(2) เขื่อนและอ่างเก็บน้ำ

อ่างเก็บน้ำห้วยราชจะเข้มาก อยู่ในท้องที่ ต.บ้านบัว อำเภอเมือง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 10 – 13 กิโลเมตร ลักษณะเป็นทะเลสาบน้ำจืด มีพื้นที่ไม้พื้นเมืองยืนต้น บรรยากาศร่มรื่นน่าพักผ่อน ปัจจุบันเป็นสถานที่ราชการ ของโครงการชลประทานและที่ทำการประปา นับได้ว่าเป็นสถานที่พักผ่อนที่ชาวเมืองบุรีรัมย์ให้ความสนใจทุกวันหยุด

เขื่อนลำนางรอง อยู่ในเขตบ้านโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 107 กิโลเมตร ลักษณะเป็นเขื่อนดินฐานคอนกรีต เป็นเขื่อนใหม่ล่าสุดของจังหวัดบุรีรัมย์ มีถนนลาดยางบนสันเขื่อน เชื่อมไปยังหมู่บ้านตัวอย่าง หมู่บ้านพัฒนาหนองตาเขยัว และหนองหว่า ซึ่งอยู่ใกล้ชายแดนเพียง 20 กิโลเมตรเศษเท่านั้น ที่สันเขื่อนมีหินลอย (หินภูเขาไฟอีกชนิดหนึ่ง) เป็นก้อนและแผ่นสีสรรแบ่งกันเป็นชั้นสวยงาม ซึ่งได้นำไปกองกันกันน้ำทะเลสันเขื่อนเป็นสถานที่พักผ่อนที่อีกแห่งหนึ่ง

เขื่อนห้วยเมฆา อยู่ในเขตอำเภอบ้านกรวด ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 100 กิโลเมตร เป็นเขื่อนที่รัฐบาลญี่ปุ่นให้ทุนสร้าง เพื่อแผ่นดินอีสานตอนใต้ เป็นแอ่งน้ำในหุบเขาที่น่าชมอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งสามารถชมความงามของประตูเปิด – ปิดน้ำปล่อยน้ำลงลำรางรองรับส่งต่อพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม บริเวณนี้จะพบหินทรายก้อนใหญ่ สันนิษฐานว่าจะถูกนำไปสร้างปราสาทในเขตอีสานใต้ ส่วนป่าห้วยเมฆาและสวนป่ายุคาลิปตัสก็อยู่ในบริเวณนี้ด้วย

อ่างเก็บน้ำห้วยตลาด อยู่ในท้องที่เขตอำเภอเมือง ห่างไปในเส้นทางสายประโคนชัย ประมาณ 10 กิโลเมตร ในท้องที่ ต.เสม็ด เก็บกักน้ำได้ตลอดปี มีศาลาเอนกประชารมย์ เพื่อให้ประชาชนได้พักผ่อน แต่บัดนี้ทรุดโทรมจนไม่สามารถใช้การได้ เส้นทางไป อ.ประโคนชัย จะตัดผ่านระหว่างที่กักเก็บน้ำแห่งนี้นับว่าเป็นมุมมองวิวิธได้บรรยากาศดีมากในวันที่ท้องฟ้างามยามมีเมฆสวย

อ่างเก็บน้ำทุ่งแหลม อูร์ิมทางหลวงหมายเลข 24 ห่างจากอำเภอนางรอง 4 กิโลเมตร ตรงทางแยกบ้านถนนหักเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ซึ่งได้รับการปรับปรุงให้เป็นจุดแวะพักริมทาง ก่อนถึงปราสาทหินพนมรุ้ง มีศาลาพักผ่อนริมน้ำตกแต่งบริเวณโดยรอบให้ร่มรื่นสวยงาม และในฤดูแล้งจะมีน้ำจำนวนมากมาอาศัยอยู่ที่อ่างเก็บน้ำแห่งนี้ สามารถชมโดยใกล้ชิด จังหวัดบุรีรัมย์มีโครงการปรับปรุงสถานที่แห่งนี้เป็นศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านบุรีรัมย์ เพื่อเป็นที่จำหน่าย เผยแพร่สินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน แก่นักท่องเที่ยว

อ่างเก็บน้ำกระโดง อยู่ด้านหน้าของภูเขาไฟกระโดง เขตอำเภอเมือง มีทางแยกซ้ายมือ ก่อนจะถึงเขากระโดง เพื่อเข้าไปยังค่ายลูกเสือ “บุญญานูศาสน์” เป็นสถานที่พักผ่อนที่ดีมากอีกแห่งหนึ่ง เหมาะสำหรับปิกนิก จากจุดพักผ่อนจุดนี้ มีมุมมององค์พระสุภัทรบพิตร บนยอดเขากระโดงที่สวยงามยิ่งนัก

ข้อมูลด้านสังคม

1) การศึกษา

จังหวัดบุรีรัมย์ มีสถาบันการศึกษาให้บริการแก่ประชาชนได้ทั่วถึงทุกระดับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาโท ปี 2547 มีสถานศึกษาในระบบโรงเรียน 925 แห่ง จำนวนห้องเรียน 10,870 ห้อง จำนวนครู 12,476 คน และจำนวนนักเรียน/นักศึกษา 279,143 คน

ข้อมูลด้านโครงสร้างและระบบบริการขั้นพื้นฐาน

1) การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และกรุงเทพฯ รวมทั้งอำเภอต่างๆ ในจังหวัด ได้สะดวก โดยเฉพาะทางบก สามารถเดินทางได้ทั้งทางรถยนต์ และรถไฟ และทางอากาศ โดยเครื่องบิน

2) การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

การไฟฟ้า

จังหวัดบุรีรัมย์ มีหน่วยงานการไฟฟ้าทำหน้าที่ในการจ่ายไฟฟ้าให้แก่ประชาชนในทุกพื้นที่ของจังหวัด โดยมีสถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้าอยู่ 2 สถานี ตั้งอยู่ที่ อ.เมืองบุรีรัมย์ และ อ.ประโคนชัย กำลังการผลิต หม้อแปลง 115 KVE เป็น 22 KVE กำลังการผลิต 50.6 เม็กกะวัตต์ ปี 2547 มีปริมาณการใช้ไฟฟ้ารวม 260,058,482 ยูนิต

การประปา

จังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งผลิตน้ำประปา 12 แห่ง แหล่งผลิตน้ำประปามากที่สุด คือ สำนักงานประปาบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีกำลังการผลิตสูงสุด 1,000 ลบ.ม./ช.ม. หรือ 13,200 ลบ.ม./วัน โดยใช้แหล่งน้ำจากห้วยจรเข้มาก สามารถเก็บน้ำสูงสุดได้ประมาณ 27 ล้าน ลบ.ม. สำนักงานประปาบุรีรัมย์ ได้ให้บริการแก่ผู้ใช้น้ำในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ และในเขตเทศบาลตำบล อำเภอกระสัง คูเมือง มีจำนวนผู้ใช้น้ำ รวมทั้งสิ้น 15,910 ราย กำลังการผลิตปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ ปริมาณน้ำที่จ่ายเพื่อสาธารณประโยชน์ และการรั่วไหล

ข้อมูลด้านการปกครอง

การบริหารการปกครองในจังหวัดบุรีรัมย์ มีหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ซึ่งแยกออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การบริหารราชการส่วนกลาง คือ หน่วยงานที่มีสายบังคับบัญชาขึ้นตรงกับส่วนกลาง ซึ่งมาจัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ 62 ส่วนราชการ และส่วนราชการที่เป็นรัฐวิสาหกิจ จำนวน 18 หน่วยงาน

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งการบริหารออกเป็น 2 ระดับ คือ

2.1 จังหวัด ประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด ทั้งสิ้น 33 ส่วนราชการ มีสำนักงานจังหวัด เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารราชการ และเป็นศูนย์กลางบริหารราชการกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัด

2.2 อำเภอ ประกอบด้วย 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 189 ตำบล 2,520 หมู่บ้าน และส่วนราชการประจำอำเภอ โดยมีนายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชา

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็น 3 แบบ คือ

3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ยกเว้นเทศบาล

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นครอบคลุมพื้นที่แต่ละตำบล 189 แห่ง

3.3 เทศบาล ประกอบด้วยเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ และเทศบาลตำบล 24 แห่ง

3.2 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดหนึ่งใน 76 จังหวัดของประเทศไทย ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ 8,840 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 1.44 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 9 ของประเทศ ประชากรส่วนใหญ่พูดภาษาถิ่นอีสาน ภาษาเขมร (เขมรสูง) และภาษากวย (กวย, โกย, ส่วย)

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดยโสธร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี

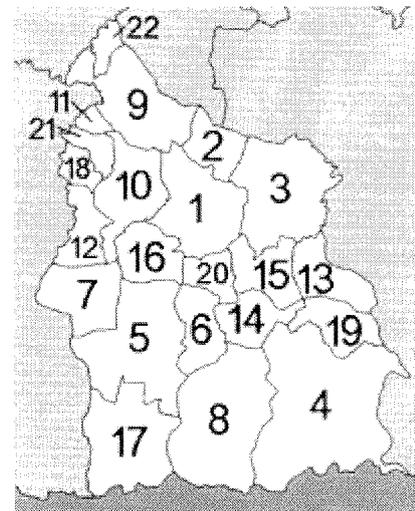
ทิศใต้ ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดร้อยเอ็ด

การปกครอง

จังหวัดศรีสะเกษแบ่งการปกครองออกเป็น 22 อำเภอ 206 ตำบล และอีก 2,557 หมู่บ้าน
อำเภอได้แก่

1. อำเภอเมืองศรีสะเกษ	12. อำเภอห้วยทับทัน
2. อำเภอขามเฒ่า	13. อำเภอโนนคูณ
3. อำเภอกันทรารมย์	14. อำเภอศรีรัตนะ
4. อำเภอกันทรลักษ์	15. อำเภอน้ำเกลี้ยง
5. อำเภอขุขันธ์	16. อำเภอวังหิน
6. อำเภอไพรบึง	17. อำเภอภูสิงห์
7. อำเภอปรางค์กู่	18. อำเภอเมืองจันทร์
8. อำเภอขุนหาญ	19. อำเภอเบญจลักษ์
9. อำเภอราษีไศล	20. อำเภอพยุห์
10. อำเภออุทุมพรพิสัย	21. อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
11. อำเภอบึงบูรพ์	22. อำเภอศิลาลาด

แผนที่อำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ

การปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 18 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 196 แห่ง

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ
- เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
- เทศบาลเมืองกันทรลักษ์

สภาพทั่วไป

ภูมิประเทศ

จังหวัดศรีสะเกษนั้น ตอนใต้มีทิวเขาพนมดงรักซึ่งทอดตัวในแนวตัวตกและตะวันออกเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา ยอดเขาสูงสุดในจังหวัดชื่อ "พนมโนนอว" สูงหกร้อยเจ็ดสิบเอ็ดเมตรจากระดับทะเลปานกลาง โดยตั้งอยู่ในเขตอำเภอกันทรลักษ์ จากเขาพนมโนนอวนี้พื้นที่ค่อย ๆ ลาดต่ำขึ้นไปทางเหนือลงสู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล

ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลอนลาด มีระดับความสูงระหว่างหนึ่งร้อยห้าสิบบเมตรถึงสองร้อยเมตรจากระดับทะเลปานกลาง มีลำน้ำหลายสายไหลผ่านที่ราบลอนลาดนี้ลงไปยังแม่น้ำมูลซึ่งได้แก่ ห้วยทับทัน ห้วยสำราญ และห้วยขะยุง

ตัวเมืองตั้งอยู่ฝั่งห้วยสำราญ ห่างจากแม่น้ำมูลไปทางทิศใต้ประมาณสิบกิโลเมตร และอยู่สูงจากระดับทะเลปานกลางหนึ่งร้อยยี่สิบหกเมตร

ทางตอนเหนือของจังหวัดมีแม่น้ำมูลไหลผ่านเขตอำเภอราชไศล อำเภอยางชุมน้อย และอำเภอกันทรารมย์ เป็นระยะทางยาวประมาณหนึ่งร้อยยี่สิบกิโลเมตร บริเวณนี้ถือเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ที่สุดของจังหวัด เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำขนาดใหญ่อันอยู่สูงจากระดับทะเลปานกลางประมาณ 115-130 เมตร

ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นที่ราบขนาดใหญ่มีพื้นที่ประมาณ 2 ล้านไร่ อยู่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดร้อยเอ็ด การที่ได้ชื่อว่าทุ่งกุลาร้องไห้ มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่า ชนเผ่ากุลารซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยจากเมืองเมาะตะมะ ประเทศพม่า ได้เดินทางมาค้าขายผ่านทุ่งแห่งนี้ ต้องใช้เวลาเดินทางหลายวัน ไม่พบหมู่บ้านใด ๆ เลย น้ำก็ไม่ดื่ม ต้นไม้ก็ไม่มีที่จะให้ร่มเงา มีแต่ทุ่งหญ้าเต็มไปหมด พื้นดินเป็นทราย เดินทางยากลำบากเหมือนอยู่กลางทะเลทราย ทำให้คนพวกนี้ถึงกับร้องไห้

ในอดีตทุ่งกุลาร้องไห้ในฤดูแล้ง พื้นที่ส่วนใหญ่จะแห้งแล้งมาก ส่วนในฤดูฝนน้ำจะท่วมทุกปี ใต้พื้นดินลงไปเป็นน้ำเค็ม ไม่สามารถทำการเกษตรได้ หลังจากที่ได้มีการพัฒนาที่ดินแล้ว ทุ่งกุลาร้องไห้ได้กลายเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่สำคัญของประเทศ และกลายเป็นอยู่ข้าวอุ่นน้ำที่มีชื่อเสียงของไทย

ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดศรีสะเกษ มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อนและค่อนข้างหนาวจัดในฤดูหนาว ส่วนฤดูฝนจะมีฝนตกหนักในเดือนกันยายน โดยมักจะตกหนักในพื้นที่ตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด ส่วนพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดจะมีปริมาณฝนตกน้อย และไม่ค่อยสม่ำเสมอ โดยเฉลี่ยแล้วในปีหนึ่ง ๆ จะมีฝนตก 100 วัน ปริมาณฝนเฉลี่ย 1,200-1,400 มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 10 องศาเซลเซียส สูงสุดประมาณ 40 องศาเซลเซียส เฉลี่ยประมาณ 26-28 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 66-73

ทรัพยากร

ป่าไม้

ลักษณะป่าไม้ของจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เป็นป่าโปร่ง ประกอบด้วยป่ายาง ไม้เต็ง ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้กระบาก และไม้เบญจพรรณ จังหวัดศรีสะเกษมีพื้นที่ป่าไม้แยกเป็นป่านุรักษ์ (3 แห่ง 472,075 ไร่) ป่าสงวน (4 ป่า 92,042 ไร่) ป่าชุมชน (อยู่ในเขตป่าสงวน 25,621 ไร่, ป่าไม้ 1,845 ไร่, ป่าสาธารณะประโยชน์ 7,094 ไร่) ป่าเศรษฐกิจ (Zone E: 825,246 ไร่) พื้นที่ป่าไม้ที่สมบูรณ์ร้อยละ 11.67 ของพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

แหล่งน้ำ

- จังหวัดศรีสะเกษ มีแหล่งน้ำที่สำคัญและมีผลต่อกิจกรรมการเกษตร การประมง ดังนี้
- แม่น้ำมูล ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาตงพญาเย็นในท้องที่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ไหลเข้าสู่จังหวัดศรีสะเกษ บริเวณอำเภอรามายีไศล ไหลผ่านอำเภอยางชุมน้อย อำเภอเมืองศรีสะเกษ และอำเภอกันทรารมย์ แล้วไหลไปบรรจบแม่น้ำชี ที่จังหวัดอุบลราชธานี พื้นที่ทางทิศเหนือของแม่น้ำมูลลักษณะเป็นที่ราบลุ่มมีสภาพระน้ำท่วมขังในฤดูฝน
 - ห้วยทับทัน ไหลมาจากอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษในเขตอำเภอกุทุมพรพิสัย ไหลลงไปบรรจบแม่น้ำมูลบริเวณอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์
 - ห้วยสำราญ ไหลมาจากเขตอำเภอปรางค์กู่ ผ่านอำเภอเมืองศรีสะเกษ แล้วไหลลงแม่น้ำมูล ที่เขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ
 - ห้วยศาลา เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ดัดแปลงทำเป็นเขื่อนเก็บน้ำที่ไหลมาจากห้วยสำราญ และมีต้นน้ำจากห้วยพนมดงรัก สามารถบรรจุน้ำได้สูงสุด 52.5 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ทำการชลประทาน จำนวน 20,400 ไร่ มีน้ำตลอดปี

- เชื้อนราสีไศล เป็นเชื้อนคอนกรีต มีบานประตูระบายน้ำ 7 บาน กั้นแม่น้ำมูลที่บ้านห้วย-บ้านดอน ตั้งอยู่ อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ เชื้อนเริ่มเก็บกักน้ำในปี พ.ศ. 2536

ประชากร

ในจังหวัดศรีสะเกษมีชุมชนหลายกลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากการอพยพย้ายครัวเข้ามาของคนเชื้อชาติต่าง ๆ ในอดีต แม้ปัจจุบันยังคงเห็นลักษณะเฉพาะทางกายภาพและวัฒนธรรมของกลุ่มคนเหล่านั้นอยู่ กลุ่มคนที่ว่านี้ได้แก่ ชาวลาว ชาวเขมร ชาวส่วยหรืออูย และเยอ ในปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 1,446,345 คน เป็นชาย 722,797 คน เป็นหญิง 723,543 คน

เศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษขึ้นอยู่กับ ภาคการขายส่งขายปลีก ภาคเกษตร และด้านการศึกษา เป็นสำคัญ โดยในปี พ.ศ. 2552 มีสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) เป็น 13,747 ล้านบาท (26.46 %) 12,383 ล้านบาท (23.84 %) และ 7,830 ล้านบาท (15.07%) ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งสิ้น 51,946 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยของประชากร 33,913 บาท/คนปี

ภาวะเศรษฐกิจทั่วไป

ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ มีการขยายตัวเล็กน้อย ภาคการเกษตรมีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผลไม้เริ่มมีผลผลิตออกสู่ท้องตลาด ด้วยราคาผลผลิตพืชเศรษฐกิจหลักปรับตัวลดลง ด้านการผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเล็กน้อย ด้านการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของประชาชนขยายตัวเล็กน้อยตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล การลงทุนภาคเอกชนหดตัวเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ด้านการลงทุนภาคอุตสาหกรรม มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 423 โรงงาน ทุนจดทะเบียนจำนวน 3,294.687 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) จังหวัดศรีสะเกษมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP ปีละประมาณ 1,356.798 ล้านบาท ในด้านภาคการค้าขายแดน จังหวัดศรีสะเกษมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา และมีจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวรที่เป็นเส้นทางสำคัญในการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน ซึ่งสถานการณ์การค้าขายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า นับตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน มี

มูลค่าการค้าในแต่ละปีเพิ่มสูงมาก โดยในปี 2544 มีมูลค่ารวม 48.107 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2552 มีมูลค่ารวม 1,090.681 ล้านบาท (มูลค่าการส่งออก 905.638 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้า 185.044 ล้านบาท)

การคมนาคม

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

จากกรุงเทพมหานครสามารถเดินทางไปยังจังหวัดศรีสะเกษได้ดังนี้

- โดยรถไฟ สายตะวันออกเฉียงเหนือ มาลงที่สถานีศรีสะเกษ ระยะทาง 515.09 กิโลเมตร
- โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ถึงทางแยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ที่กิโลเมตรที่ 107 แล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ถึงจังหวัดนครราชสีมา แยกทางขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 226 ผ่านจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ถึงจังหวัดศรีสะเกษ รวมระยะทาง 571 กิโลเมตร
- โดยรถโดยสารประจำทาง สามารถเดินทางจากสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ สายตะวันออกเฉียงเหนือ มาลงที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดศรีสะเกษได้โดยตรง
- โดยเครื่องบิน สามารถเดินทางโดยสายการบินภายในประเทศมายังท่าอากาศยานอุบลราชธานี และเดินทางต่อมายังจังหวัดศรีสะเกษ ด้วยระยะทางอีกประมาณ 60 กิโลเมตร

3.3 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดลพบุรี

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำลพบุรี มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือตามเส้นทางถนนพหลโยธิน 153 กิโลเมตรหรือตามเส้นทางรถไฟประมาณ 133 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,641.859 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,874,846 ไร่

อาณาเขต

จังหวัดลพบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอตากฟ้าและอำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์ และ
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
อำเภอพระพุทธบาท และอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเทพสถิตย์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภอด่านขุนทด
จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
และอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ที่ตั้งและอาณาเขต

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดลพบุรี จากรายงานการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดิน 2532 สามารถแบ่งตามธรณีสัณฐาน ได้ดังนี้

ที่ราบน้ำท่วมถึง

เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำใหญ่ในฤดูน้ำหลากแต่ละปี น้ำจากแม่น้ำลำคลองจะไหลท่วมบริเวณนี้แล้วจะพัดพาเอาตะกอนมาทับถมกันทุกปี ทำให้เกิดมีสภาพเป็นที่ราบ มีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่กว้างใหญ่อยู่ในอำเภอทำวัง บ้านหมี่และอำเภอเมืองลพบุรี

พื้นที่บริเวณนี้จะสูงกว่าระดับน้ำทะเล 2 - 20 เมตร ส่วนการทับถมของตะกอนใหม่จากแม่น้ำป่าสัก จะทำให้เกิดเป็นที่ราบลุ่ม เป็นแนวแคบ ๆ ตามความยาวของแม่น้ำ ซึ่งไหลผ่านอาณาเขตอำเภอ ชัยบาดาล และอำเภอพัฒนานิคม จากทิศเหนือลงทิศใต้ ที่ราบลุ่มบริเวณนี้จะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 25 - 60 เมตร บริเวณพื้นที่ที่ราบลุ่มนี้ถูกใช้ประโยชน์ในการทำนา

ลานตะพักน้ำกลางเก่ากลางใหม่รวมทั้งเนินตะกอนรูปพัด

ส่วนใหญ่พบเกิดอยู่ติดต่อกับที่ราบน้ำท่วมถึง ลักษณะสภาพส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเรียบมี ความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ พบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมืองลพบุรี และอำเภอโคกสำโรง โดยจะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 8 - 20 เมตร สำหรับเนิน ตะกอนรูปพัด พบเกิดเป็นส่วนน้อยและมักอยู่บริเวณเชิงเขา การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณเหล่านี้ ส่วนใหญ่ใช้ทำนาซึ่งให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี

ลานตะพักน้ำเก่า

เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำที่มาทับถมกันนาน โดยแบ่งเป็นลานตะพักน้ำระดับ ต่ำซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 20 - 50 เมตร และลานตะพักน้ำระดับสูง ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 50 - 70 เมตร ลานตะพักน้ำระดับต่ำส่วนใหญ่พบอยู่ติดต่อกับลานตะพัก น้ำกลางเก่ากลางใหม่ มีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ และพบเป็นบริเวณเล็กน้อย ในเขตอำเภอ โคกสำโรงและอำเภอพัฒนานิคม ใช้ประโยชน์ในการทำนาเป็นส่วนใหญ่ ให้ผลผลิตต่ำ ส่วนลาน ตะพักน้ำระดับสูงมีพื้นที่ที่ติดต่อกันและสูงขึ้นมาจากลานตะพักน้ำระดับต่ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่น ใหญ่ มีความลาดเท 2 - 8 เปอร์เซ็นต์ พบเป็นบริเวณเล็กน้อยในเขตอำเภอโคกสำโรงและอำเภอ พัฒนานิคมใช้ประโยชน์ในการทำไร่

พื้นที่ที่ถูกกัดกร่อนและเนินเขา

พื้นที่เป็นลูกคลื่นส่วนใหญ่มีความลาดเท ประมาณ 2 - 16 เปอร์เซ็นต์ สภาพภูมิประเทศ แบบนี้จะพบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม อำเภอโคกสำโรงและ ทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรี ส่วนใหญ่ที่ดินจะใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

ภูเขา

พื้นที่บริเวณนี้เกิดจากการโค้งตัวและการยุบตัวของผิวโลก ทำให้มีระดับความสูงต่ำ ต่างกันมาก มีความลาดเทมากกว่า 16 เปอร์เซ็นต์ และมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 100 - 750 เมตร พบอยู่กระจัดกระจายในอำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม อำเภอโคกสำโรง และทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรี ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำกิจกรรม บริเวณนี้เป็นที่ลาดชัน เชิงชัน

กล่าวโดยสรุป สภาพภูมิประเทศของจังหวัดลพบุรี อาจแบ่งได้เป็น 2 บริเวณ คือ บริเวณพื้นที่ราบลุ่มเนินเขาและภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรีบางส่วน ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอบ้านหมี่ ด้านเหนือและด้านใต้ของอำเภอโคกสำโรง พื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอสระโบสถ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอท่าหลวง อำเภอชัยบาดาลและอำเภอพัฒนานิคม คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด อีกบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มครอบคลุมพื้นที่อำเภอท่าม่วง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองลพบุรี บางส่วนของอำเภอบ้านหมี่และอำเภอโคกสำโรง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งหมด

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่ในเขตร้อน สภาพอากาศโดยทั่วไปร้อนอบอ้าวเกือบตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีมีค่าประมาณ 27 องศาเซลเซียส อย่างไรก็ตามอุณหภูมิจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และฤดูกาล ในช่วงฤดูร้อนอุณหภูมิสูงสุดในตอนบ่าย ปกติจะสูงถึงเกือบ 40 องศาเซลเซียส หรือมากกว่านั้น ในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี ส่วนฤดูหนาวอุณหภูมิต่ำสุดในตอนเช้ามืด จะลดลงอยู่ในเกณฑ์หนาวถึงหนาวจัด โดยเฉพาะเดือนธันวาคมถึงมกราคม เป็นช่วงที่มีอากาศหนาวมากที่สุดในรอบปี

ปริมาณฝนรวมตลอดปีค่าเฉลี่ยมีค่าประมาณ 1,200 มิลลิเมตร เมื่อเข้าสู่ฤดูร้อนปริมาณฝนจะเพิ่มขึ้นบ้าง พร้อมทั้งมีพายุฟ้าคะนอง และเมื่อเข้าสู่ฤดูฝนปริมาณฝนจะเพิ่มมากขึ้น โดยจะมีปริมาณฝนมากที่สุดในเดือนสิงหาคมหรือกันยายน พื้นที่ที่มีปริมาณฝนมากส่วนใหญ่จะอยู่ด้านหน้าทิวเขา หรือด้านรับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ลมผิวพื้นที่พัดปกคลุมผันแปรไปตามฤดูกาล ในฤดูหนาวหรือฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงเหนือ ลมที่พัดปกคลุมส่วนใหญ่เป็นลมฝ่ายเหนือและลมตะวันตกเฉียงเหนือ ในช่วงฤดูฝนหรือฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลมที่พัดปกคลุมส่วนใหญ่เป็นลมตะวันตก ลมตะวันตกเฉียงใต้ และลมใต้ สำหรับช่วงฤดูร้อนเป็นช่วงที่ลมแปรปรวน แต่พื้นที่ส่วนใหญ่มักมีลมฝ่ายใต้พัดปกคลุม

ในช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องถึงต้นฤดูร้อน (พฤศจิกายนถึงมีนาคม) จะมีท้องฟ้าโปร่ง และมีเมฆปกคลุมน้อยกว่าช่วงอื่น ๆ ของปี เมฆที่ปกคลุมในช่วงดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นเมฆชั้นสูงและมีเมฆก่อตัวในทางตั้ง เช่น เมฆคิวมูลัส หรือเมฆคิวโมโล-นิมบัส ที่ก่อให้เกิดฝนฟ้าคะนองได้บ้าง โดยเฉพาะช่วงตั้งแต่เดือนมีนาคมเป็นต้นไปถึงพฤษภาคม เมื่อเข้าสู่ฤดูฝนส่วนใหญ่ท้องฟ้าจะมีเมฆมาก หรือมีเมฆเต็มท้องฟ้า เว้นแต่ในช่วงฝนทิ้งประมาณปลายเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม อาจมีโอกาสมันที่มีท้องฟ้าโปร่งบ้าง

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี พบว่าจังหวัดลพบุรีมีอุณหภูมิสูงสุด 41.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2503 มีอุณหภูมิต่ำสุด 8.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2503 ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด 11 % เมื่อวันที่ 25,26 กุมภาพันธ์ 2515 ฝนตกหนักที่สุดใน 1 ชั่วโมง วัดได้ 86.8 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2507 ฝนตกหนักที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 203.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2533 ฝนตกหนักที่สุดใน 1 เดือน วัดได้ 516.5 มิลลิเมตร เมื่อเดือนกันยายน 2533 ฝนตกหนักที่สุดใน 1 ปี วัดได้ 1,951.1 มิลลิเมตร เมื่อ พ.ศ. 2500 ฝนตกน้อยที่สุดใน 1 ปี วัดได้ 772.1 มิลลิเมตร เมื่อ พ.ศ.2522 และลมแรงที่สุด 96.4 กิโลเมตร/ชั่วโมง (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2505

ฝน

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดลพบุรี ระหว่างปี 2544 ถึง 2551 จะอยู่ในช่วง 877 มิลลิเมตร ถึง 1,473.2 มิลลิเมตร โดยฝนตกมากที่สุดในปี 2551 วัดได้ถึง 1,473.2 มิลลิเมตร มีจำนวนวันฝนตก 109 วัน ส่วนปีที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือปี 2544 วัดได้ 877 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 104 วัน

อุณหภูมิ

ในช่วงระหว่างปี 2544 ถึง 2551 จังหวัดลพบุรี มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี มีค่าอยู่ในช่วง 28.0 องศาเซลเซียส ถึง 28.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 14.3 องศาเซลเซียส ถึง 17.5 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำสุดที่วัดได้ 14.3 องศาเซลเซียส ในปี 2549 และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 37.0 องศาเซลเซียส ถึง 38.9 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 38.9 องศาเซลเซียส เมื่อปี 2550

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังขึ้นเพื่อเป็นที่ประทับ ในปี พ.ศ.2209 และเสด็จมาประทับที่ลพบุรีนาน 8-9 เดือน ลพบุรีจึงเปรียบเสมือนราชธานีแห่งที่ 2 รองจากกรุงศรีอยุธยา

สมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะเมืองลพบุรี ในปี พ.ศ.2406 และสร้างหมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎขึ้นเป็นที่ประทับภายในพระราชวังของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ราว พ.ศ.2480 จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้พัฒนาเมืองลพบุรี ให้เป็นศูนย์กลางทางการทหาร และวางผังเมืองใหม่ โดยแยกชุมชนและสถานที่ราชการออกจากเมืองเก่า ทำให้ดูสง่างามกว่าเดิมและได้สร้างสิ่งก่อสร้างศิลปะแบบอาร์ตเดโคขึ้นหลายแห่ง เช่น ตึกชาโต้ ตึกเอราวัณ โรงภาพยนตร์ ทหารบก เป็นต้น

ลพบุรีจึงเป็นเมืองเล็ก ๆ เมืองหนึ่ง ที่อุดมด้วยคุณค่าทางประวัติศาสตร์ชาติไทยและมีความเป็นอมตะนคร ไม่หายไปจากความทรงจำของทุกยุคทุกสมัย

เขตการปกครอง

จังหวัดลพบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 121 ตำบล 1,122 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 21 เทศบาล (3 เทศบาลเมือง 18 เทศบาลตำบล) 104 องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบจ.	อบต.	ระยะทาง ห่างจาก จังหวัด (กม.)
เมืองลพบุรี	565.613	22	216	7	1	15	0.3
โคกสำโรง	982.456	13	137	1	-	13	35
ชัยบาดาล	1,253.000	17	136	1	-	16	96
ท่าม่วง	242.829	11	128	5	-	7	15
บ้านหมี่	585.697	21	157	1	-	20	31
พัฒนานิคม	959.151	9	89	3	-	8	46
ท่าหลวง	538.865	6	45	1	-	5	78
สระโบสถ์	304.605	5	46	1	-	3	64
โคกเจริญ	317.140	5	53	-	-	5	77
ลำสนธิ	447.000	6	49	-	-	6	123
หนองม่วง	445.503	6	66	1	-	6	57
รวม	6,641.860	121	1,122	21	1	104	

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2552

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลพบุรี

ประชากร

จังหวัดลพบุรีมีประชากร ณ เดือนตุลาคม 2552 รวมทั้งสิ้น 753,470 คน เป็นชาย 377,611 คน หญิง 375,859 คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยทั้งจังหวัดประมาณ 113 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองลพบุรี จำนวน 444 คนต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอท่าหลวง ประมาณ 53 คนต่อตารางกิโลเมตร

การศึกษา

ในปีการศึกษา 2552 จังหวัดลพบุรี มีสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 417 แห่ง มีครู/อาจารย์ 5,079 คน และนักเรียน นิสิต นักศึกษา 114,988คน และจำนวนห้องเรียน 5,806 คน ซึ่งอัตราส่วนครู/อาจารย์ ต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็น 1 : 20 และอัตราส่วนห้องเรียน ต่อนักเรียน เป็น 1: 23

การนับถือศาสนา

จังหวัดลพบุรีมีศาสนสถานในศาสนาต่าง ๆ ดังนี้

1. ศาสนาพุทธ มีจำนวนวัดรวมทั้งสิ้น 675 วัด สำนักสงฆ์ 3 แห่ง พระภิกษุ 4,366 รูป
2. ศาสนาคริสต์ มีจำนวนโบสถ์ทั้งสิ้น 6 แห่ง
3. ศาสนาอิสลาม มีจำนวนมัสยิดรวมทั้งสิ้น 3 แห่ง

การสาธารณสุข

ในปี 2552 จังหวัดลพบุรี มีจำนวนโรงพยาบาลของรัฐ ทั้งสิ้น 11 แห่ง มีจำนวนเตียง 1,156 เตียง ส่วนบุคลากรทางสาธารณสุขที่สำคัญ คือ แพทย์ มีจำนวน 97 คน ทันตแพทย์ มีจำนวน 34 คน เภสัชกร มีจำนวน 45 คนและพยาบาล มีจำนวน 1,022 คน

อาชญากรรม

ในปี 2551 จังหวัดลพบุรีมีจำนวนคดีที่รับแจ้ง 3,719 คดี จำนวนคดีที่จับกุมได้ 3,117 คดี

ด้านเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ภาพเศรษฐกิจของจังหวัดลพบุรีในปี 2551 พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 97,306 บาทต่อปี เป็นลำดับที่ 19 ของประเทศ โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวม 75,333 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ สาขาการอุตสาหกรรม มากที่สุดถึงร้อยละ 32.12 คิดเป็นมูลค่า 24,197 ล้านบาท รองลงมา เป็นสาขาเกษตรกรรม การค้าสัตว์และการป่าไม้ ร้อยละ 17.06 คิดเป็นมูลค่า 12,856 ล้านบาท และสาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 13.23 คิดเป็นมูลค่า 9,973 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์สำคัญและมีชื่อเสียง

จังหวัดลพบุรีมีผลิตภัณฑ์สำคัญและมีชื่อเสียง จำนวน 77 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งแยกตามประเภท ผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย

1. ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่ม มี 5 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นมพาสเจอร์ไรส์ ฆะนาวน้ำหอม สุราแช่(อุ) เครื่องดื่มข้าวโพดและสาโทกระชายดำ น้ำผึ้งแม่กุหลาบ

2. ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้และประดับตกแต่ง มี 15 ประเภท ได้แก่ เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร วัสดุชุดถูร่างการจากสารส้ม ตะกร้าจักสานกำนลาน ตะกร้าหวาย จักสานหวาย โคมไฟ ฆะลามะพร้าว ตะกร้าไม้ไผ่ ตู้ปลาผ้ามัดหมี่ เครื่องปั้นดินเผา ฆะเป่าผ้าร่ม ฆะเป่าถักเชือกมัด ฟาง ตะกร้าสานจากกำนมะพร้าว นกยูงปูนปั้น ดอกไม้ประดิษฐ์ทานตะวัน(ดินไทย) และรองเท้า โยบวบ

3. ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร มี 16 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ปลาต้มพริก น้ำพริกแม่ศรีรัตน์ ปลา ส้ม หมูส้ม ปลาร้าลับ ปลาต้ม ปลาตะเพียน น้ำผึ้งเทพกษัติ ฆะขามคลูกสิ่วรล ฆนบปังกรอบหน้า ฆะเทียม ฆนบถั่วฟูน้ำตาลสด วุ้นมะพร้าวในน้ำเชื่อม ข้าวตั้งสมุนไพรว ฆะขามแช่อิ่มผสม น้ำผึ้ง พริกแกงเผ็ด คุกกทานตะวัน ทองม้วนปลาช่อน ฆนบทองม้วน ข้าวกลล่อง น้ำพริกนรก แมงดา

4. ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย มี 22 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผ้ามัดหมี่ ผ้าทอ มัดหมี่สี่ตะกรอ ผ้าทอ / ผ้ามัดหมี่ลายโบราณไทยพวน ผ้าฝ้ายมัดหมี่ เครื่องประดับ ฆะเป่า จากเศษผ้ามัดหมี่ ผ้ามัดหมี่ลายสร้อยทอง ผ้ามัดหมี่ลายปักผีเสื้อ เสื้อผ้าสำเร็จรูปบุรุษ สตรี ผ้าทอมือ ผ้ามัดหมี่ลายหางนกยูง ฆะเป่าถักจากผ้าทอพื้นเมือง ผ้าฝ้ายมัดหมี่ลายข้าว หลามตัด ผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผ้าฝ้ายมัดหมี่ลายร้อยมะลิ ผ้ามัดหมี่ลายแมงมุม ผ้ามัดหมี่ลาย เข็มชดนาค ผ้ามัดหมี่ลายน้ำไหล ผ้าไหมมัดหมี่ลายขอกรงนกเครื่องประดับจากเงินผ้าทอ มัดหมี่ผ้าทอ

5. ผลิตภัณฑ์ประเภทศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก ได้แก่ เครื่องเบญจรงค์

6. ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร มี 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ลูกประคบสมุนไพร ดินสอพอง สมุนไพร

การเกษตรกรรม

1. การกสิกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดลพบุรีประกอบอาชีพด้านการกสิกรรม เป็นหลัก โดยในปี พ.ศ. 2550/2551 พืชที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด ได้แก่ ข้าวนาปี มีพื้นที่ เพาะปลูก 987,620 ไร่ รองลงมาได้แก่ อ้อยโรงงาน มีพื้นที่เพาะปลูก 580,624 ไร่ ข้าวนาปรัง มี พื้นที่เพาะปลูก 452,872 ไร่ ตามลำดับ

2. การปศุสัตว์ การปศุสัตว์ในจังหวัดลพบุรี มีความสำคัญในการผลิตทางการเกษตร รองลงมาจากการกสิกรรม โดยชนิดของสัตว์ที่เลี้ยงกันมากเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ไก่ สุกร โคเนื้อและโคนม โดยมีพื้นที่ปศุสัตว์กระจายในทุกอำเภอ การเลี้ยงไก่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอพัฒนานิคม โคกสำโรง เมืองลพบุรี และหนองม่วง การเลี้ยงสุกรส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอพัฒนานิคม โคกสำโรง เมืองลพบุรี และท่าม่วง ส่วนการเลี้ยงโคเนื้อและโคนมส่วนใหญ่จะเลี้ยงในเขตอำเภอพัฒนานิคม โคกสำโรง และชัยบาดาล

3. การประมง จากการที่จังหวัดลพบุรีมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำบางขาม และยังมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่คือ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ทำให้มีการทำการประมงกระจายไปทั่วจังหวัด นอกจากนี้ เกษตรกรยังขุดบ่อเลี้ยงปลาควบคู่ไปกับการทำนาทำไร่ อีกด้วย

การใช้พื้นที่ถือครองที่ดิน

พื้นที่จำแนกตามประเภทเอกสารสิทธิ์ (โฉนด นส 3 ก ฯลฯ) ตั้งแต่เริ่มออกโฉนดครั้งแรก (พ.ศ. 2444) ถึงตุลาคม 2551

อำเภอ	น.ส. 3			น.ส. 3 ก			โฉนด		
	ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา
เมืองลพบุรี	25,318	1	92	0	0	0	219,783	1	50
พัฒนานิคม	4,163	1	52	7,269	3	18	185,047	2	33
โคกสำโรง	25,902	3	76	86,803	1	29	198,492	3	42
ชัยบาดาล	3,795	3	88	94,880	-	96	94,260	2	86
ท่าม่วง	2,615	1	8	1,201	1	66	135,061	1	96
บ้านหมี่	15,089	-	68	19,407	1	52	289,369	2	80
ท่าหลวง	1,168	2	71	14,244	1	19	30	3	71
สระโบสถ์	3,563	0	32	2,481	3	18	24,927	3	18
โคกเจริญ	28	3	32	11,917	0	39	56,583	3	86
ลำสนธิ	252	2	7	2,056	0	70	7,041	2	90
หนองม่วง	251	2	15	221,857	1	20	139,597	-	27
รวม	82,144	18	541	462,115	11	427	1,349,690	22	679

ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี

การอุตสาหกรรม

จังหวัดลพบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 665 แห่ง มีเงินลงทุนรวม 89,786,574,485 ล้านบาท และมีการจ้างแรงงานรวม 90,499 คน โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่มีทั้งขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ ซึ่งมีทั้งอุตสาหกรรมที่ผลิตที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยมีหมวดอุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด คือ หมวดอุตสาหกรรม การเกษตร จำนวน 165 แห่ง รองลงมาคือ อุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 80 แห่ง อุตสาหกรรม เครื่องจักรกล จำนวน 79 แห่ง อุตสาหกรรมที่มีโรงงานน้อยที่สุดได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์ จำนวนประเภทละ 2 แห่ง

การพาณิชย์กรรม

บริษัทและห้างหุ้นส่วนในจังหวัดลพบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 102 ราย เงินลงทุนจดทะเบียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 154,240,000 บาท จำแนกเป็นบริษัท จำนวน 28 ราย เงินลงทุนจดทะเบียน 30,900,000 บาท เป็นห้างหุ้นส่วน จำนวน 74 ราย เงินลงทุนจดทะเบียน 123,340,000 บาท

ประปา

จากข้อมูลสมุดรายงานสถิติจังหวัด ปี 2551 พบว่าจังหวัดลพบุรีมีจำนวนกำลังการผลิตน้ำประปา จำนวน 3,840 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ จำนวน 18,427,213 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ 13,134,710 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำที่จำหน่ายเพื่อสาธารณประโยชน์และรั่วไหลจำนวน 4,435,085 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำที่ใช้ในระบบ จำนวน 976,654 ลูกบาศก์เมตร และจำนวนผู้ใช้น้ำประปา จำนวน 45,956 ราย อำเภอที่มีจำนวนผู้ใช้น้ำประปามากที่สุดคือ อำเภอเมืองลพบุรี จำนวน 29,170 ราย รองลงมาคืออำเภอบ้านหมี่ จำนวน 5,431 ราย

เส้นทางคมนาคม

ในปี 2551 จังหวัดลพบุรี มีสายทางที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักทางหลวงที่ 9 และสำนักงานทางหลวงชนบท รวมทั้งสิ้น 1,078.17 กิโลเมตร เป็นถนนในความรับผิดชอบของสำนักทางหลวง ที่ 9 จำนวน 1,049.36 กิโลเมตร และเป็นถนนในความรับผิดชอบของสำนักงานทางหลวงชนบท 28.81 กิโลเมตร ถนนดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง 1,047.28 กิโลเมตร นอกนั้นเป็นถนนลูกรัง 21.51 กิโลเมตร และ ถนนคอนกรีต 9.38 กิโลเมตร

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

1. ป่าไม้

ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดลพบุรีเคยปกคลุมด้วยป่าไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจค่อนข้างสมบูรณ์ เป็นป่าดิบแล้งผืนใหญ่ในบริเวณลุ่มน้ำป่าสัก ป่าเบญจพรรณ และป่าแดง หรือป่าเต็งรัง ในเขตเชิงเขา ซึ่งมีอากาศแห้งแล้งในฤดูร้อน เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการที่ดินเพื่อการเพาะปลูกและอยู่อาศัย ตลอดจนความต้องการผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ก็เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับการขาดความรู้ความสำนึกในการใช้ทรัพยากรป่าไม้ ทำให้พื้นที่ป่าของจังหวัดลพบุรีลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสภาพที่ปรากฏทั่วไปในพื้นที่ป่าไม้ทุกแห่งของประเทศ

ทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดลพบุรีนับว่ามีสภาพเสื่อมโทรม และปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ของจังหวัด มีการสำรวจทรัพยากรป่าไม้โดยใช้ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมปี พ.ศ. 2525 พบว่าสภาพป่าไม้มีเนื้อที่ร้อยละ 4.69 ของเนื้อที่จังหวัด ต่างกับภาพถ่ายเมื่อปี พ.ศ. 2504 ซึ่งมีเนื้อที่ป่าร้อยละ 33.95 จะเห็นว่าในช่วงเวลา 21 ปีที่ผ่านมา พื้นที่ป่าไม้ลดลงร้อยละ 29.26 และมีสภาพเป็นป่าที่ถูกทำลายใน 2528 จังหวัดลพบุรีมีเนื้อที่ป่าไม้ 174,375 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 4.50 ของเนื้อที่จังหวัด และในปี 2540 มีการสำรวจพบว่าพื้นที่ป่าได้ถูกบุกรุกทำลายไปจนเหลือป่าที่สมบูรณ์เพียง 123,125 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 3.18 ของพื้นที่จังหวัด จากการทำป่าไม้ในจังหวัดมีสภาพลดลง กรมป่าไม้จึงได้อนุรักษ์ป่าที่ยังมีสภาพสมบูรณ์ไว้ ปัจจุบันมีป่าสงวนแห่งชาติอยู่ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี 4 แห่ง รวมเนื้อที่ 1,110,108.25 ไร่ (1,776.17 ตร.กม.) ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ได้แก่

1) ป่าซับลังกา ประกาศตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 66 (พ.ศ. 2502) อยู่ในท้องที่อำเภอชัยบาดาล และอำเภอลำสนธิ เนื้อที่ 248,987.50 ไร่ (398.38 ตร.กม.) เป็นป่าที่มีความสมบูรณ์ที่สุดของจังหวัดลพบุรี โดยเฉพาะทางตอนเหนือซึ่งมีแนวเขตติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดชัยภูมิ ชนิดไม้มีค่าที่ขึ้นอยู่ได้แก่ แดง ประดู่ เต็ง รัง ตะแบก ตะเคียน ไผ่รวก และมีทรัพยากรแร่ธาตุ ได้แก่ หินปูน สภาพภูมิประเทศทางตอนเหนือเป็นภูเขาสูง ตอนล่างเป็นที่ราบ

2) ป่าวังเพลิง ป่าม่วงค่อม และป่าลำนารายณ์ ประกาศตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 397 (พ.ศ. 2512) อยู่ในท้องที่อำเภอชัยบาดาล อำเภอสระโบสถ์ อำเภอโคกเจริญ และอำเภอโคกสำโรง เนื้อที่ 447,081.25 ไร่ (315.33 ตร.กม.) ชนิดไม้มีค่าที่ขึ้นอยู่ได้แก่ ยาง ตะเคียนหิน มะค่าโมง แดง เต็งรัง และมีทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เช่น แร่เพอร์ไลต์ (perlite) และดินขาว เป็นต้น สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับกับภูเขา

3) ป่าชัยบาดาล ประกาศตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 1,083 (พ.ศ. 2527) อยู่ในท้องที่ อำเภอชัยบาดาล อำเภอท่าหลวง อำเภอพัฒนานิคม และอำเภอลำสนธิ เนื้อที่ 396,562.50 ไร่

(634.50 ตร.กม.) ชนิดไม่มีค่าที่ขึ้นอยู่กับได้แก่ แดง มะค่าโมง ประดู่ ช่อยหิน และมีทรัพยากรธรรมชาติ เช่น หินอ่อน หินปูน สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบ

4) เขาพนียด ประกาศตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 1,193 (พ.ศ. 2529) อยู่ในท้องที่ อำเภอโคกสำโรง เนื้อที่ 17,477 ไร่ (27.96 ตร.กม.) ชนิดไม่มีค่าที่ขึ้นอยู่กับได้แก่ มะค่าโมง มะค่าแต้ เต็ง รัง และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น หินทราย สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาลูกเดียวโดดๆ

3.4 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดฉะเชิงเทรา

สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัด ฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศ ประมาณเส้นรุ้งที่ 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 5,370.28 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,344,375 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ทางทิศตะวันออกประมาณ 75 กิโลเมตร ตามทางหลวงรถยนต์หมายเลข 304 และประมาณ 100 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 3 หรือประมาณ 90 กิโลเมตร ตามทางหลวงรถยนต์หมายเลข 34 แยกเข้าหมายเลข 314 และประมาณ 61 กิโลเมตร ตามทางรถไฟสายตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดชลบุรี อ่าวไทย และจังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี และ กรุงเทพมหานคร

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นที่ราบลุ่มมีดอนเป็นบางส่วน โดยเฉพาะในเขตอำเภอสนามชัยเขต และอำเภอท่าตะเกียบ ส่วนใหญ่ลักษณะเป็นดอน ประกอบด้วย ภูเขาเตี้ยๆ หลายลูก ป่าไม้ขึ้นปกคลุมที่บ เต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด ไม่มีค่าอุดมสมบูรณ์ บางส่วนของพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 20 เมตร แต่บางส่วนอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล

ลักษณะดิน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนาในบริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกของจังหวัด สำหรับบริเวณสองฝั่งแม่น้ำบางปะกงในอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา และ

อำเภอบางคล้า เหมาะแก่การปลูกผลไม้และไม่ย่นต้น ส่วนพื้นที่ตอนกลางและบางส่วนของ ตะวันออกของจังหวัด เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นดินภูเขา ไม่เหมาะสมในการเกษตรกรรม และเป็นพื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่

ลักษณะภูมิอากาศทั่วไป

จังหวัด ฉะเชิงเทรา มีภูมิอากาศมรสุมร้อนชื้นแฉะศูนย์สูตร คือ มีอากาศค่อนข้างร้อน โดย ได้รับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ฤดูหนาว) ช่วยเดือนพฤศจิกายน ถึงกุมภาพันธ์

ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่

จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถแบ่งสภาพการพัฒนาตามกายภาพของพื้นที่ ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1. พื้นที่ส่วนที่ 1** เป็นพื้นที่ทางทิศตะวันตกและทิศใต้ของจังหวัด ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดชลบุรี มีสภาพเป็นที่ลุ่ม ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา บางปะกง บ้านโพธิ์ และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ด้านทิศตะวันตก ได้รับการเจริญเติบโตของ กรุงเทพมหานคร และโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก พื้นที่ส่วนนี้มีแนวโน้มจะ กลายเป็นย่านอุตสาหกรรม ชุมชนเมือง การบริการและที่อยู่อาศัย และอยู่ใกล้สนามบินสุวรรณภูมิ จะเป็นตัวเร่งขยายความเจริญเติบโตของบ้านเมืองฉะเชิงเทรา
- 2. พื้นที่ส่วนที่ 2** เป็นพื้นที่ ฝั่งแม่น้ำบางปะกง (พื้นที่ตอนกลางของจังหวัด) อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอ เมืองฉะเชิงเทรา บางส่วนของอำเภอบางคล้า อำเภอคลองเขื่อน อำเภอบ้านโพธิ์ซีก ตะวันออก อำเภอบางน้ำเปรี้ยวซีกตะวันออก อำเภอพนมสารคาม อำเภอราชสาส์น อำเภอ แปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต (บางส่วน) ส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรม ปลูกข้าว ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ และพืชไร่ ขณะนี้มีเขื่อนทดน้ำบางปะกงในท้องที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ซึ่งได้สร้าง แล้วเสร็จในต้นปี 2543 ความจุต้นทุน 30 ล้านลูกบาศก์เมตร สำหรับอำเภอแปลงยาวจะเป็น เขตพื้นที่อุตสาหกรรม
- 3. พื้นที่ส่วนที่ 3** เป็น ที่ราบลุ่มภูเขา มีป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและแหล่ง ต้นน้ำ ลำธาร ใน ปัจจุบันป่าสงวนแห่งชาติ แควระบม - สียัด เนื้อที่ 746,625 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.3 ก่อสร้าง พัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำคลองสียัด ความจุ 325 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งแล้ว เสร็จต้นปี 2543 เป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การบริการ และกิจการประปาของชุมชน

การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 11 อำเภอ/- กิ่งอำเภอ/91 ตำบล/892 หมู่บ้าน/26 เทศบาล ตำบล/ 1 เทศบาลเมือง/1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด/79 องค์การบริหารส่วนตำบล

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ป่าไม้

เป็นป่าไม้ธรรมชาติ และเป็นป่าเศรษฐกิจของเอกชน จำนวน 1,517,062,500 ไร่

การใช้พื้นที่ของจังหวัด

- พื้นที่ราบและพื้นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดบริเวณพื้นที่ลุ่มริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงใน เขตท้องที่อำเภอเมืองฯ อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะกง อำเภอคลองเขื่อน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอราชสาส์น อำเภอแปลงยาว และพื้นที่บางส่วนของอำเภอพนมสารคาม มีพื้นที่ประมาณ 1,250,000 ไร่ ซึ่งประมาณร้อยละ 35 อยู่ในเขตชลประทาน ส่วนใหญ่อยู่ในสี่อำเภอแรก บริเวณนี้มีการใช้ดินทางการกสิกรรมมานานและขยายตัวเต็มที่ โอกาสจะขยายพื้นที่มีน้อย
- พื้นที่ดอนลูกคลื่น ดอนลาด ในเขตท้องที่อำเภอพนมสารคาม อำเภอแปลงยาว และพื้นที่บางส่วนของอำเภอสนามชัย เขตความสูงพื้นที่โดยเฉลี่ย 4 - 20 เมตร ที่ดินบริเวณนี้ไม่เหมาะสมแก่การทำนาเท่าที่ควร ส่วนมากจึงใช้ที่ดินทำไร่มันสำปะหลัง อ้อย และเลี้ยงสัตว์
- พื้นที่ภูเขาและเขาสูงด้านตะวันออกของจังหวัด ความสูงเฉลี่ย 100 เมตร ขึ้นไปอยู่ในเขตท้องที่อำเภอสนามชัยเขต อำเภอท่าตะเกียบและพื้นที่บางส่วนของอำเภอพนมสารคาม และอำเภอแปลงยาวบางส่วน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 1,784,750 ไร่

การแบ่งพื้นที่ป่าไม้ และป่าสงวนแห่งชาติ

จังหวัด ฉะเชิงเทรามีพื้นที่ทั้งสิ้น 3,228,603.49 ไร่ และเป็นอาณาเขตป่าทั้งสิ้น 536,181.97 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.61 ของพื้นที่จังหวัดซึ่งจำแนกเป็นพื้นที่ป่าบก 528,160.10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.36 ป่าชายเลน 8,021 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.25 อำเภอที่มีพื้นที่ป่ามากที่สุด ได้แก่ อำเภอท่าตะเกียบ จำนวน 409,507.40 ไร่ รองลงมาได้แก่ สนามชัยเขต จำนวน 108,580.57 ไร่ สำหรับพื้นที่ป่าชายเลนจะมีอยู่ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ บางปะกง บ้านโพธิ์ และอำเภอเมือง

ตารางที่ 1 จำนวนพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่อื่นๆ แยกรายอำเภอของจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2547

อำเภอ	ป่าบก (ไร่)	ป่าชายเลน (ไร่)	นาทุ่ง (ไร่)	แหล่งน้ำ (ไร่)	พื้นที่อื่นๆ (ไร่)	รวม (ไร่)
บางปะกง	-	6,393.93	21,503.87	4,080.70	128,216.17	160,194.68
บ้านโพธิ์	-	1,598.40	36,971.80	4,243.74	89,210.75	132,024.70
เมือง	-	29.58	16,623.62	3,094.49	220,935.27	240,682.92
บางน้ำเปรี้ยว	-	-	-	587.31	309,902.87	310,490.18
บางคล้า	-	-	10,378.31	2,172.25	134,698.29	147,248.85
คลองเขื่อน	-	-	4,496.15	1,663.43	60,820.63	66,980.21
ราชสาส์น	-	-	628.76	-	89,850.91	90,479.68
แปลงยาว	2,130.64	-	2,716.83	792.72	199,300.11	204,940.30
พนมสารคาม	7,941.49	-	78.69	2,417.03	309,094.88	319,532.09
สนามชัยเขต	108,580.57	-	-	6,751.50	551,569.15	666,901.22
ท่าตะเกียบ	409,507.40	-	-	22,301.70	457,319.57	889,128.67
รวม	528,160.10	8,021.87	93,398.03	48,104.87	2,550,918.62	3,228,603.49

สำหรับในปี พ.ศ. 2548 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แปลตีความจากภาพถ่ายดาวเทียมที่บันทึกค่าระหว่างเดือน มกราคม 2548 - เมษายน 2548 โดยแปลตีความเป็นภาพรวมทั้งจังหวัด ไม่มีข้อมูลแยกเป็นอำเภอ ปรากฏว่า จังหวัดฉะเชิงเทรามีพื้นที่ป่าบก 523,078 ไร่ พื้นที่ป่าชายเลน 7,953 ไร่ รวม 531,031 ไร่ คิดเป็น 16.45% ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นป่าสงวนแห่งชาติและป่ารอยต่อ 5 จังหวัด

พื้นที่ป่าไม้สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่ารอยต่อ 5 จังหวัด มีป่าสงวนแห่งชาติ 1 แห่ง คือป่าแควระบม - สียัด ประกาศ เมื่อปี พ.ศ. 2512 มีพื้นที่ 1,753,125 ไร่ ต่อมามีการนำพื้นที่ไปปฏิรูปที่ดินเป็น สปก.และบางส่วนนำไปประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ปัจจุบันเหลือพื้นที่ซึ่งระบุว่าเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมาย จำนวน 854,612.90 ไร่ แต่จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมคาดว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบม - สียัด มีสภาพป่าไม้ปกคลุมจะเหลืออยู่ไม่เกิน 200,000ไร่ เนื่องจากถูกบุกรุกจับจองเป็นพื้นที่ทำการเกษตรไปเป็นจำนวนมาก มีสวนรุกขชาติ คือ สวนรุกขชาติสมเด็จพระ

ปิ่นเกล้า (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน) มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือ เขตอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นป่าลุ่มต่ำผืนสุดท้ายของภาคตะวันออก

ป่าตะวันออกหรือป่าเขตรอยต่อ 5 จังหวัด (รวมจังหวัดฉะเชิงเทรา)

ป่าตะวันออกหรือป่าเขตรอยต่อ 5 จังหวัด ครอบคลุมบริเวณพื้นที่รอยต่อของจังหวัด ชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดสระแก้วเดิมมีพื้นที่ถึงประมาณ 5,000,000 ไร่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 ป่าตะวันออกได้ถูกบุกรุก เนื่องจากเกิดสงครามเวียดนาม มีการตัดถนนสายสระแก้ว - จันทบุรี จึงทำให้มีการบุกรุกแผ้วถางป่าและเกิดเป็นชุมชนขนาดใหญ่หลายแห่ง ต่อมาใน พ.ศ. 2513 รัฐบาลให้สัมปทานทำไม้ในพื้นที่แก่บริษัท ทำไม้ 8 บริษัท เป็นเวลา 30 ปี ซึ่งเป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้ป่าตะวันออกได้ถูกทำลายมากยิ่งขึ้น ใน พ.ศ. 2525 ได้มีการกำหนดให้พื้นที่บริเวณป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เป็นป่าปิดแต่ก็ไม่สามารถที่จะยับยั้งการบุกรุกป่าของราษฎรได้ ดังนั้นใน พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2544 จึงได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาให้ผนวกพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เข้าเป็นส่วนหนึ่งของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน รวมแล้วมีเนื้อที่ 674,352 ไร่ ในพื้นที่แห่งนี้มีความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสูง เช่น พบว่ามีสัตว์เลื้อยคลานไม่น้อยกว่า 64 ชนิด นกไม่น้อยกว่า 300 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานไม่น้อยกว่า 53 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกไม่น้อยกว่า 20 ชนิด ปลาน้ำจืดไม่น้อยกว่า 23 ชนิด และมีเชื้อราไม่น้อยกว่า 92 ชนิด

สภาพทางด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

สภาพทางเศรษฐกิจ

จังหวัด ฉะเชิงเทรามีพื้นฐานด้านการเกษตร เป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรในภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร ประชาชนร้อยละ 70 ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 12,856 ล้านบาทต่อปี ผลผลิตที่สร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัดในด้านพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน มะพร้าว มะม่วง และหมาก เป็นต้น ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ ไข่ไก่ และสุกร ซึ่งเป็นแหล่งผลิตมากที่สุดของประเทศ ไก่เนื้อ เป็ด และโคเนื้อ ด้านประมง มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาทิเช่น กุ้งกุลาดำ ปลาน้ำจืด ปลาน้ำกร่อย และกิจการประมงทะเล

สำหรับในด้านอุตสาหกรรมนับว่าศักยภาพค่อนข้างสูง มีนักลงทุนให้ความสนใจลงทุนมาก มีการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงมาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรม 1,555 โรงงาน ปริมาณเงิน

ลงทุน 377,145.81 ล้านบาท จำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม 136,645 คน ส่วนใหญ่เป็น อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องทางการเกษตร อุปกรณ์ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนรถยนต์และ ประกอบรถยนต์ พลาสติก และผลิตภัณฑ์จากไม้ ฯลฯ โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางปะกง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสาคาม อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอแปลงยาว ตามลำดับ มีนิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง

สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความโดดเด่นเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงศิลป ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประเทศและนานาชาติ ได้แก่ องค์หลวงพ่อพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 155,869 คน คิดเป็นร้อยละ 98.62 หรือ 153,719 คน เป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ส่วนผู้เยี่ยมเยือนอีกร้อยละ 1.38 หรือ 2,150 คน เป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อคนต่อวัน เป็นเงิน 1,157.59 บาท ทำให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เป็นเงิน 24.988 ล้านบาท สำหรับนักท่องเที่ยวมีทั้งสิ้น 136,420 คน คิดเป็นร้อยละ 88.97 มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันเป็นเงิน 710.85 บาท ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเป็นเงิน 96.974 ล้านบาท รวมรายได้จากการท่องเที่ยว 121.962 ล้านบาท โดยเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวที่มาจากหมวดซื้อสินค้า/ของที่ระลึก รองลงมาเป็นหมวดอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 36.86 และ 30.75 ตามลำดับ

ด้านการจ้างงาน : ที่มาสำนักงานประกันสังคม ภาวการณ์ จ้างงานในช่วงเดือน กรกฎาคม-กันยายน 2551 และเริ่มทยอยลดลงตั้งแต่ ตุลาคม-ธันวาคม 2551 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2550 ก็ยังเพิ่มขึ้น 1,667 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.99 (ธันวาคม 2550=168,302 คน ธันวาคม 2551 = 169,969 คน) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดฉะเชิงเทรา ณ 31 ธันวาคม 2551 เท่ากับ 173 บาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 13 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.51 ภาวการณ์คลังจังหวัดฉะเชิงเทรา (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2553) ด้านรายได้ จังหวัดฉะเชิงเทราจัดเก็บรายได้จำนวนทั้งสิ้น 1,214.141 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 760.881 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 167.87 เนื่องจากสำนักงานสรรพากรพื้นที่และด่านศุลกากร จัดเก็บรายได้สูงกว่าช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน 353.892 และ 408.210 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.56 และ 100.00 ตามลำดับ โดยสำนักงานสรรพากรพื้นที่ จัดเก็บรายได้สูงขึ้น 353.892 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.56 และด่านศุลกากร จัดเก็บรายได้สูงขึ้น 408.210 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 100.00

ด้านรายจ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากคลังจังหวัดทั้งสิ้น 8,656.789 ล้านบาท (รายจ่ายจริงปีปัจจุบัน 8,144.14 ล้านบาท และรายจ่ายปีก่อน 542.649 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 990.779 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.67 สาเหตุที่ การ

เบิกจ่ายเงินงบประมาณมียอดการเบิกจ่ายต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากในปีงบประมาณ 2551 มีการกันเงินไว้เบิกเหลือในปีต่ำกว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 จำนวน 267.679 ล้านบาท ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบลงทุนรายการกันเงินไว้เบิกเหลือในปีที่แล้ว จำนวน 240.583 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมและรายได้

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี 2552 ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 286,271 บาทต่อคนต่อปี เป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออก และอันดับ 7 ของประเทศ โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวม(GPP) เท่ากับ 203,709 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 74.0 คิดเป็นมูลค่า 150,667 ล้านบาท สาขาอื่น ๆ ร้อยละ 10.6 คิดเป็นมูลค่า 20,931 ล้านบาท สาขาการเกษตร ร้อยละ 6.30 คิดเป็นมูลค่า 12,856 ล้านบาท สาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 6.10 คิดเป็นมูลค่า 12,462 ล้านบาท สาขาการขนส่ง การเก็บรักษาสินค้าและการคมนาคม ร้อยละ 3.30 คิดเป็นมูลค่า 6,793 ล้านบาท

ข้อมูลด้านสังคม

การศึกษา

จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความพร้อมทางการศึกษา กล่าวคือ มีสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เนื่องจากได้มีการปรับโครงสร้างกระทรวง ศึกษาธิการในปี 2546 โดยเกิดจากการปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสาธารณสุข

ในปี 2547 มีโรงพยาบาลชุมชน 9 แห่ง สถานีอนามัยขนาดใหญ่ 20 แห่ง สถานีอนามัยทั่วไป 98 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 2 แห่ง

ทรัพยากรบุคคลด้านสาธารณสุขที่สำคัญ คือ มีแพทย์จำนวน 101 คน ทันตแพทย์ 21 คน เภสัชกร 45 คน พยาบาลวิชาชีพ 700 คน และพยาบาลเทคนิค 149 คน เมื่อคิดเทียบกับประชากรในจังหวัด ในปี 2547 จะมีอัตราส่วนต่อประชากร 1:5,393 , 1 :28,370 , 1:12,548 , 1:882 , 1 : 4,379 ,1: 3,021และ 1 : 14,830 ตามลำดับ

ข้อมูลด้านโครงสร้างและการบริการขั้นพื้นฐาน

การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

เส้นทางคมนาคมขนส่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และทางน้ำ สามารถติดต่อระหว่างจังหวัดต่างๆ ได้ทุกฤดูกาล

แหล่งน้ำ

ก. ระบบน้ำประปา

ประปาในเขตเมืองปี 2547 จังหวัดฉะเชิงเทรามีที่ทำการประปา 4 แห่ง มีผู้ใช้น้ำรวมทั้งสิ้น 41,473 ราย เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 3,777 ราย ปริมาณน้ำผลิต 22,174,848 ม. ปริมาณน้ำจำหน่าย 16,479,184 ลบ.ม. มูลค่าการขายน้ำ 219,183,678.19 บาท

ข. อัตราค่าน้ำประปา ตามประกาศลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2543 การประปาได้แบ่งประเภท ผู้ใช้น้ำออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

(1) ประเภทที่อยู่อาศัยและอื่นๆ

(2) ประเภทราชการ และธุรกิจขนาดเล็ก

(3) ประเภทรัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรมและธุรกิจขนาดใหญ่ โดยกำหนดอัตราค่าใช้น้ำประปา ตามช่วงการใช้

ค. แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ภายในจังหวัดประกอบด้วย แหล่งน้ำตามโครงการชลประทานขนาดใหญ่ โครงการชลประทานขนาดกลาง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการชลประทานขนาดเล็กที่สร้างเสร็จแล้ว ถึงสิ้นปีงบประมาณ 2547 รวม 139 โครงการ สามารถเก็บน้ำได้ 383.3706 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ 1,013,443 ไร่